

Rekreationsområden runt Saxån-Braån

Längs Saxån och Braån finns många fina naturområden här beskriver vi några av dem.

Våtmarken i Häljarp

Våtmarken i Häljarp anlades av Landskrona kommun hösten 1993. Den har vid normalt vattenstånd en vattenspegel på omkring 3.5 ha och omges av ett större område naturmark. Våtmarken är anlagd i en naturlig sänka i terrängen som fördjupats och omges av mycket svagt sluttande stränder. Detta medför att vattenytans storlek varierar kraftigt med vattenståndet i ån och därmed varierar också markens fuktighet i områdets lägre liggande delare mellan allt ifrån översvämmade till friska förhållanden. Vid högvattenstånd i Öresund vänder ibland strömmen i ån och salt havsvatten tränger långt upp i vattendraget varvid våtmarken fylls med brackvatten.

Ån längs våtmarken erbjuder goda möjligheter till fritidsfiske.

Området ligger på gångavstånd för de boende i Häljarp men kan även med lätthet nås av övriga via buss från Landskrona. För de som istället väljer att ta bilen finns goda möjligheter till parkering på en generöst tilltagen vändplats vid områdets västra sida.

Betesmarker strax väster om Gissleberga kvarn

Saxån har strax väster om Gissleberga kvarn ett mycket väl utvecklat meandrande lopp. Här förekommer även så kallade korvsjöar, d.v.s. tidigare meandringsbågar som avsnörpts från åfåran och blivit stillastående vattensamlingar, varav någon fortfarande håller en del vatten.

Här växer även en värdefull torrängsflora med bland annat gullviva, darrgräs, vildlin och rödkämpar. I och invid åfåran väl nedbetade exemplar av rörflen, knölsyska, äkta förgätmigej och bäckveronika.

Med cykel eller bil kan man enkelt ta sig från Teckomatorp till Gissleberga kvarn där det finns gott om plats för cykelparkering. Möjligheten till bilparkering är begränsad under arbetstid eftersom kvarnen ännu är i bruk. På kvällar och veckoslut finns här dock gott om utrymme även för bilar.

Flygeltofta ängar

Saxån mynnar i Öresund strax sydväst om Landskrona på Lundåkrabuktens strandängar som grovt räknat omfattar ett ca 60 ha stort område. Topografin är mycket flack och området översvämmas tidvis av havet vilket i kombination med betet givit upphov till en speciell vegetationstyp med många salttoleranta växter.

Vid mynningen delare sig ån i två fåror mellan vilka Koön är belägen. Området norr om Koön är naturreservat och denna del av strandängarna har betats kontinuerligt under lång tid och hyser en artrik flora. I den väl nedbetade svålen som domineras av bland annat salttång och krypven växer även strandaster, havssälting och saltmålla.

Även fågellivet är intressant. Arter som kärrsnäppa, skärfläcka och småtärna har setts häcka i området. Strandängsområdet utgör en mycket viktig rastplats för flyttfåglar och delar av området är fågelskyddsområde, belagt med beträdnadsförbud under perioden 1/4 till 31/7.

Strandängarna ligger inom cykel- respektive gångavstånd från Landskrona och Häljarp och kan nås från Axeltofta koloniområde norr om Häljarp via en gång/cykelväg under E6:an. Där vägen ansluter till naturreservatet finns en stängselövergång och strax sydost om denna ett fågeltorn. Strandängarna är indelade i ett fåtal mycket stora hagar och de flesta stängslen är förstedda med övergångar vilket bidrar till att öka framkomligheten. Det kan dock var på sin plats att framföra en varning för argsinta tjurar som kan finnas i vissa av hagarna.

Dösjebro

I dalgången strax norr om Dösjebro uppvisar Saxån ett mycket välutvecklat meandrande förlopp omgivet av öppna betesmarker. Floran består av såväl knylhavre, röd- och änsvingel, svartkämpar som vit- och rödklöver. Bitvis finns även en mer artrik torrängsflora med bland annat rödkämpar, puktörne, darrgräs, vildlin och gullviva. I fuktmarken i områdets norra ände finns gott om blåtag och luddunört. I och invid ån växer förutom vass och jättegröe även blommass, pilblad, kalmus, vattenmärke, stor igelknopp, svaltnin med mera.

Markfuktigheten växlar mellan torra förhållanden i slänterna till frikare marker mot ån till. I områdets norra del finns även ett mindre parti med fuktig mark.

Här återfinns även en av länets äldsta valvbroar, byggd 1770 av brobyggaren mästare Hans Nilsson i Annelöv. På bron finns även en minnessten över slaget vid Dösjebro med inskriptionen: HÄR HAR STÅD ET FÄLT SLAG ÅR 1180. Händelsen är känd som slaget vid Dösjebro och stod å ena sidan mellan upproriska skånska bönder som ansåg att biskopstiondet var allt för betungande och å andra sidan kung Valdemar och biskop Absalons ryttarhär. Absalon hade även förbjudit de skånska prästerna att gifta sig, de skulle leva i celibat. Detta uppskattades inte alls av prästerna, vilka gjorde gemensam sak med bönderna och bådade upp folket mot "förtryckaren" Absalon. Oroligheter och smärre konfrontationer uppstod. 1181, inte 1180 som det står på bron, kom så urladdningen. Trots att bönderna kämpade tappert visade sig Absalons och Valdemars

välutrustade rytthästar vara för mäktiga och många var de bönder som här fick sätta livet till.

Området är mycket lämpat för promenader och är lätt tillgängligt både till fots och med cykel för boende i Dösjebro och Annelöv. Mer långväga besökare kan med fördel ta Pågatåget med station i Dösjebro.

Norra Skrävlinge

Strax söder om Norra Skrävlinge, utmed en slingrande Saxå, bjuds vi på natursköna hagar, betande hästar, korvsjöar och löv- och barrträdsridåer samt lövdungar med ett rikligt småfågel liv. Här återfinns ett gammalt mägeltag där man grävt sig in i slänten så att ett stort rundat brott med branta sidor bildats. I området norr om Saxån finner man arter som puktörne, knölsmörblomma, gulmåra, skogsklöver, änsvädd och smultron. I och invid ån växer älggräs, jättegröe, jättebalsamin, säv, knölsyska och vattenveronika. Området är beläget endast 1.5 km från Teckomatorps centrum, varifrån det kan nå såväl till fots som med cykel eller bil.

Trollenäs

Markerna utmed Saxån mellan Trollenäs och Västra Strö bjuder på såväl tät, bitvis snårig blandlövskog som öppna betesmarker med mycket höga skönhetsvärden. På de friska betesmarkerna växer rödven, röllika, maskros och ängssyra medan de fuktigare områdena hyser tuvtåtel och smörblommor. I ån har den sällsynta musselarten *Unio crassus*, som tillhör hotkategori 2 på listan över hotade evertebrater, påträffats. Saxån har inom området ett mycket välutvecklat meandrande förlopp vilket gör området geologiskt intressant.

Området erbjuder fina promenadstråk och är lätt tillgängligt med bil. Det finns en stor parkering vid Trollenäs slottspark, även den väl värd ett besök. Nämnvärd är även den pampiga allén längs vägen mellan Trollenäs och Västra Strö.

Högestorp - Torrlösa

Slänterna ner ån upptas av mycket vackra betesmarker och har en mycket varierande topografi med omväxlande flacka och branta partier. Marken runt den meandrande Braån är mestadels frisk men alltifrån torra till fuktiga förhållande förekommer. På åns sydsida återfinns en intressant torrängsflora med bland annat gullviva, sommarfibbla, darrgräs, vildlin och brudbröd.

En stor del av betesmarkerna i området är kulturhistoriskt intressanta då de fordom har varit översilningsängar och de gamla bevattningskanalerna på vissa partier är väl bevarade. Genom att gräva grunda diken och tillloppskanaler kunde det näringsrika vattnet i Braån ledas in och göda ängsmarkerna. Översilningsängar anlades under en kort epok i slutet av 1800-talet.

Baremosse

Strax nordväst om Svalöv ligger Bare mosse, en av våra mer betydande boplatserna från äldre stenåldern. Under den tid, som mossen varit bebodd (ca 7900- 6200 f Kr) har den utgjort en igenväxande sjö, invid vilken små grupper av människor i omgångar bosatt sig. Vid den vasskantade strandkanten som troligtvis använts som sommarboplatz för någon eller några familjer i taget har man bland annat funnit träkol, flintredskap och barkflöte till ett fisknät. Vid den forntida sjöns västra kant har man även funnit fynd

efter fastlandsboplatser. Då dessa både är större och fyndrikare har de tolkats som vinterboplatser för en större grupp människor, som på sommaren familjevis flyttade ut till det näringsrika vassbältet.

Mossen som idag bevuxen med tät björk- och alskog är ett viktigt tillhåll för det hårt trängda viltet i trakten. Här återfinns även ett rikt fågelliv.

Området nås lättast med bil som dock ej kan köras enda fram. Ett alternativ är att ställa bilen vid Lönnstorp för att sedan promenera sista biten in till mossen.

Karatofta - Svenstorp - Höjebacke

Karatofta, Svenstorp och Höjebacke är starkt präglade av det äldre kulturlandskapet. Här finns ogödslade betesmarker med en artrik flora av hed- och torrängskaraktär. Fågellivet är rikt och hyser ett stort antal häckande sångare. Sedan hästar börjat beta Höjebacke har Sankt Pers nycklar ökat kraftigt i antal. På platsen för Karatofta gamla by återfinns en del gamla kulturväxter, som lungrot, humle, pestskräp och körvel.

Området som ligger på cykelavstånd från Svalövs centrum är mycket lättframkomligt. kan även nås med bil via.....